

Els primers protestants catalans

Ds, 3/07/2010 per Catalunya Religió

(David Casals/CR) La història oficial diu que a Espanya, al llarg del segle XVI es van desenvolupar petites comunitats que van abraçar la Reforma Protestant, sobretot a Sevilla i a Valladolid, que van ser exterminades l'any 1559, en els anomenats 'Autos de fe'.

També a Catalunya, al llarg del segle XVI van haver tímids intents de penetració de les idees que circulaven amb força al centre d'Europa, si bé foren ràpidament avortats per la Inquisició.

La primera notícia de presència protestant al Principat és un auto inquisitorial datat el 14 de febrer de 1542, quan el fiscal comunica al Consell de la Suprema Inquisició que a Barcelona hi ha disputes entre catòlics i luterans.

El fiscal informa que els luterans no són un perill pels bons catòlics, però sí per aquells que dubten, i per això demana permís per conduir els que abracen la Reforma a l'inquisidor. També comenta que es cremen tots els llibres de Luter que es detecten.

Segons el pastor Pablo García Rubio, expert en història del protestantisme i autor d'un bon grapat de llibres sobre aquest tema, durant el regnat de Carles I, malgrat l'acció de la Inquisició, no es pot parlar de tolerància, però sí de certa "condescendència".

El panorama gira radicalment quan Felip II arriba el tron. Són els denominats "anys durs", quan es vincula la unitat política d'Espanya amb la religiosa, i tenen lloc els grans 'Autos de Fe' de Valladolid i Sevilla, en els quals 48 protestants són condemnats a la foguera. Tot això ho explica Miguel Delibes en una de les seves novel·les, 'El Hereje'.

La xifra de protestants encausats per la Inquisició entre 1560 i 1600 ascendeix a 389. S'ha de destacar que la gran majoria són d'origen francès, i que es detecta una major activitat dels grups reformats com més ens acostem a la frontera francesa. De fet, popularment es designava el protestantisme com el "mal francès", i els autos de la Inquisició posen de manifest que el fet de tenir relació amb França

ja era un motiu per ser sospitós.

Amb tota probabilitat, el principal focus protestant era Perpinyà. Està documentat també l'existència de comunitats protestants a la segona meitat del segle XVI a Massanet de Cabrenys -desmantellada l'any 1570, i la majoria dels encausats pels 'Autos de fe' de 1571 procedien d'aquest municipi- i Puigcerdà.

Les actes inquisitorials també certifiquen que elogiar al luteranisme ja era un motiu de condemna. Per exemple, de 24 protestants condemnats al 1570, 13 ho van fer per dir afirmacions com: "els luterans no mereixen ser cremats", "fan el dejuni millor els luterans que els catòlics", "els veraders clergues són els hugonots", o qüestionar l'autoritat papal.

La forta acció de la Inquisició a Catalunya durant els primers anys del regnat de Felip II va implicar que al 1570 es certifiqués un fort descens de la presència protestant a Catalunya. A finals de segle es detecten al Principat entre dos o tres casos anuals, i la majoria dels encausats són "hugonots".

Els hugonots són els protestants francesos de tradició calvinista que van haver d'exiliar-se per la revocació de l'Edicte de Nantes. Aquest era un decret amb el que Enric IV de França autoritzava la llibertat de culte amb certs límits, i que fou derogat el 1685 per Lluís XIV, i va significar que 200.000 persones abandonessin França.

Fruit de la Inquisició, protestants, a l'igual que els musulmans i els jueus, van desaparèixer de la Península Ibèrica, i no retornarien fins a mitjans del segle XIX, amb la revolució 'La Gloriosa' de 1868 i la llegendària frase del General Prim qui, adreçar-se a un grup de protestants, els digué que a partir d'ara ja podrien recórrer Espanya "amb la Bíblia sota el braç".

És l'anomenada 'Segona Reforma', introduïda per un grapa de missioners de tradició presbiteriana, metodista, anglicana, baptista, Assemblees de Germans i també per protestants autòctons.